

B. Inne ustawy

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców

Krytycznie oceniane jest wprowadzenie do ustawy przepisu, zgodnie z którym zwalnia się z obowiązku sporządzania rozkładów czasu pracy tych pracodawców, którzy zatrudniają kierowców przewożących rzeczy. Jakiegokolwiek wyłączenia obowiązku sporządzania harmonogramów czasu pracy bardzo utrudniają proces kontrolny, co w praktyce uniemożliwia ujawnienie wielu nieprawidłowości, takich jak nierzetelne prowadzenie ewidencji czasu pracy czy nierekompensowanie pracy w godzinach nadliczbowych.

Wątpliwości interpretacyjne wzbudza ponadto charakter prawny przerw w prowadzeniu pojazdu w rozumieniu art. 7 rozporządzenia WE 561/2006 i art. 7 Umowy AETR. Przepis art. 27 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców zalicza bowiem wymienione przerwy do czasu dyżuru, o którym mowa w art. 9 ustawy – wskazującym dwa rodzaje dyżuru rekompensowane w odmienny sposób. Nie ma zatem prawnej pewności, w jaki sposób prawidłowo ustalać metody rekompensat w sytuacji wspomnianych przerw w prowadzeniu pojazdu.

Dział X Kp – Bezpieczeństwo i higiena pracy Koordynacja prac

Doświadczenia Państwowej Inspekcji Pracy uzyskane w czasie kontroli przestrzegania przez pracodawców wymagań zawartych w art. 208 Kp wskazują, że obowiązek współpracy między różnymi pracodawcami, realizującymi inwestycję w tym samym miejscu, ogranicza się do branży budowlanej, choć i tu istnieją problemy. Prawidłowe stosowanie przepisu, polegające na zapewnieniu koordynacji i bezpieczeństwa osobom pracującym – napotyka przeszkody, ponieważ nie określono formy współpracy oraz podmiotu zobowiązanego do inicjowania omawianych działań.

Badania lekarskie

Art. 229 § 7 Kp zobowiązuje pracodawców do przechowywania orzeczeń wydanych na podstawie badań lekarskich. Brak obowiązku przechowywania kopii skierowania na takie badania utrudnia, zdaniem inspektorów pracy, zweryfikowanie, czy lekarz został poinformowany o wszystkich czynnikach szkodliwych występujących w środowisku pracy. Ma to czasem zasadniczy wpływ na opinię, co do możliwości wykonywania pracy w określonych warunkach. Główny Inspektor Pracy podjął już w tym zakresie stosowne działania (patrz: *Wnioski legislacyjne*).

C. Akty wykonawcze

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 12 stycznia 1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze ciągników, maszyn, narzędzi i urządzeń technicznych stosowanych w rolnictwie

Rozporządzenie w wielu miejscach powiela wymagania dotyczące użytkowania maszyn, które znajdują się w innych przepisach bezpieczeństwa i higieny pracy (szczególnie w rozporządzeniu w sprawie ogólnych przepisów bhp); brakuje też odwołania do tych przepisów. Ponadto, zapisy rozporządzenia nie są dostosowane do obecnego poziomu zmechanizowania prac rolniczych. Taki stan rzeczy może powodować trudności w rozumieniu jego postanowień i stosowaniu ich w praktyce. Oto przykładowe zapisy:

- w § 3 nie wskazano, jakie kwalifikacje powinna posiadać osoba obsługująca samojezdne maszyny rolnicze i melioracyjne;
- w § 7 nie wskazano, jakie wymagania powinien spełniać pomost technologiczny, w tym pomost używany tylko w czasie postoju maszyny (np. podczas załadunku ziarna do skrzyni siewnika);
- w § 33 i § 45 określono zasady wykonywania prac w zbiornikach zamkniętych – prace szczególnie niebezpieczne – w silosie typu wieżowego oraz silosie paszowym, podczas gdy wystarczyłoby odwołanie się do rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów bhp;
- w § 37 nałożono obowiązek przeszkolenia osób obsługujących stół selekcyjny w kombajnie do zbioru buraków, podczas gdy w rozporządzeniu w sprawie szkoleń, w dziedzinie bhp określono już wymagania odnośnie instruktażu stanowiskowego;
- w § 58 wprowadzono obowiązek stosowania zerowania bądź uziemienia jako środków dodatkowej ochrony przeciwporażeniowej, a obecnie stosowane są środki skuteczniejsze od zerowania i uziemienia;
- w § 61 określono zasady obsługi pilarki tarczowej, wymieniając tylko niektóre zagrożenia występujące przy tego typu pracach, a pomijając np. stosowanie osłon, klinów rozszczepiających; szczegółowe wymagania w tym zakresie zawiera rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze obrabiarek do drewna.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki

Obowiązki pracodawcy w przypadku wystąpienia narażenia na czynniki biologiczne nie są określone jednoznacznie. W praktyce są różnie rozumiane. Do-

świadczenia zdobyte w czasie kontroli ujawniają duże trudności pracodawców z identyfikacją czynników biologicznych. Nie zawsze mają oni wystarczającą wiedzę (z zakresu bakteriologii, wirusologii oraz mikologii), by prawidłowo zastosować postanowienia przepisu. Opisany stan skutkuje często podejmowaniem pozornych działań, które nie mają wpływu na poprawę bezpieczeństwa pracujących.

Praktycznie niemożliwe jest spełnienie wymagań zawartych w § 5 ust. 1, który stanowi, że przed wyborem środka zapobiegawczego, pracodawca powinien dokonać oceny ryzyka zawodowego uwzględniając klasyfikację wg grup zagrożenia i wykaz szkodliwych czynników biologicznych, ich rodzaj, stopień i czas narażenia oraz wskazówki organów właściwej inspekcji sanitarnej, PIP i jednostek służby medycyny pracy. Przede wszystkim dlatego, że nie wyznaczono NDS czynników biologicznych, nie wskazano trybu udzielania wskazówek przez ww. organa, a ponadto badania na obecność tych czynników są mało dostępne.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych

Przepisy rozporządzenia nakładają obowiązki jedynie na pracodawcę i w odniesieniu do pracownika, co powoduje zawężenie zakresu oddziaływania. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi *ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy*, kontroli PIP – w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy – podlegają również przedsiębiorcy, niebędący pracodawcami, na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne, w tym przez osoby wykonujące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia tej pracy. Należy zauważyć, że jest to problem systemowy, ponieważ dotyczyć będzie większości aktów wykonawczych do Kodeksu pracy z zakresu bhp.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach przemysłu piwowarskiego i napojów gazowanych

Z kontroli inspektorów pracy wynika, że tylko jedna kwestia nasuwa wątpliwości. Dotyczy to braku uszczegółowienia w § 2 wartości temperatury, od której należy wyposażać zbiorniki, maszyny i inne urządzenia techniczne w ochronną izolację cieplną.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach przemysłu spirytusowego

Akt prawny należy ocenić pozytywnie, ponieważ nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne

Inspektorzy pracy zwracają uwagę, że obowiązki pracodawcy wynikające z § 3 ust. 3, dotyczące planowania i podejmowania działań zmniejszających ryzyko zawodowe po przekroczeniu wartości 80 dB dla hałasu – są niespójne z zapisami polskiej normy PN-N-18002:2000 „Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego”. W pkt. B.2 załącznika B do tej normy wskazano, że jeśli wartość hałasu w środowisku pracy jest mniejsza niż połowa najwyższych dopuszczalnych wartości ze względu na ochronę słuchu, to ryzyko zawodowe uznaje się za „małe”, a wtedy do niezbędnych działań należy jedynie „zapewnienie, że ryzyko zawodowe pozostaje co najwyżej na tym samym poziomie”. Ponieważ przepis zapewnia lepszą ochronę pracownika, należałoby rozważyć aktualizację normy.

2. Wnioski legislacyjne

Działając na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5 *ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy* – Główny Inspektor Pracy skierował do właściwych ministrów **15 wniosków legislacyjnych**. Wnioski zawierały propozycje nowelizacji obowiązujących przepisów, a także wydania nowych aktów prawnych, zwłaszcza z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej przedstawiono 3 wnioski dotyczące nowelizacji:

- *rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy* – m.in. poprzez zdefiniowanie pojęć „jednostki organizacyjnej”, „przygotowania dydaktycznego” wykładowcy i instruktora realizującego program szkolenia w dziedzinie bhp oraz jednoznaczne wskazanie rodzaju prac (szczególnie niebezpiecznych), przy których konieczne jest częstsze odbywanie szkoleń, a także ustalenie wzoru zaświadczenia potwierdzającego odbycie szkolenia okresowego w dziedzinie bhp.
- *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika* – poprzez wprowadzenie obowiązku przechowywania w aktach osobowych pracownika kopii skierowania na badania lekarskie.